

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/133/2020
Identifikačné číslo spisu: 6019200736
Dátum vydania rozhodnutia: 23. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:6019200736.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej, členky senátu JUDr. Jany Martinčekovej a člena senátu Mgr. Michala Novotného (sudca spravodajca) vo veci žalobcu: P., nar. XX. E. XXXX, S., zastúpeného: JUDr. Mgr. Lucia Príčová, advokátka, Strážovská 4, Banská Bystrica, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia z 3. októbra 2019 č. SPOU-PO-PK-58/2019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 30 Sa 16/2019-102 zo 4. júna 2020 takto

r o z h o d o l :

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietá.
- II. Účastníkom nepriznáva nárok na náhradu trov kasačného konania.

O d ô v o d n e n i e

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Z administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že žalobca bol v máji 2018 v služobnom pomere príslušníka Policajného zboru a bol zaradený v oddelení cudzineckej polície v W.i Úrade hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru.

2. Dňa 30. mája 2018 bol žalobca uznaný za neschopného služby, o čom mu bolo vystavené potvrdenie. V tomto potvrdení bolo uvedené jeho miesto trvalého pobytu (. a za tým miesto, na ktorom sa má zdržiavať počas neschopnosti, označené slovom „detto“. Toto tlačivo vyplňala sestra lekárky, ktorá ho vyšetrovala, a žalobca jej vraj povedal, že sa bude zdržiavať v W. u priateľky. Na druhý deň (31. mája 2018) ráno žalobcu telefonicky kontaktovala policajtká P. z rovnakého oddelenia s tým, aby na potvrdenie doplnil svoj chýbajúci podpis; na ten účel mu navrhla, že mu ho nechá doručiť na adresu, ktorá je v ňom uvedená. Žalobca jej vtedy oznámil, že sa na tejto adrese nezdržiava, ale sa zdržiava u svojej priateľky v W.. Nato riaditeľ oddelenia poveril dvoch policajtov, aby u žalobcu vykonali kontrolu dodržiavania liečebného režimu podľa § 80 ods. 5 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov v znení účinnom do 31. decembra 2019. Tú kontrolu

vykonali 31. mája 2018 medzi 11:55 a 12:10 hod v W. na adrese, kde sa žalobca zdržiaval. Žalobca, ktorý dostal možnosť zapísať do záznamu svoje stanovisko, uviedol, že na tejto adrese sa zdržiava a nevie, prečo je v potvrdení uvedené niečo iné.

3. Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície W. Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru (po zrušení dvoch predošlých rozhodnutí) rozhodnutím z 31. júla 2019 č. PPZ-HCP-BB1-2019/003854-031 priznalo žalobcovi za obdobie od 31. mája do 11. júna 2018 nemocenské len vo výške polovice výšky, ktorá by mu patrila podľa § 8 zákona č. 328/2002 Z. z. Vyšlo zo zistenia, že žalobca porušil liečebný režim tým, že sa v čase neschopnosti nezdržiaval na adrese uvedenej v potvrdení, čo má podľa § 6 ods. 8 cit. zák. za následok zníženie priznaného nemocenského.

4. Napriek odvolaniu žalobcu žalovaný (Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru ako jeho organizačná súčasť) rozhodnutím z 3. októbra 2019 č. SPOU-PO-PK-58/2019 potvrdil rozhodnutie z 31. júla 2019. Vyšiel z toho, že žalobca mal možnosť si skontrolovať obsah potvrdenia o neschopnosti alebo oznámiť nadriadenému zmenu miesta, kde sa bude zdržiavať. Zmenu tohto miesta od neho zistila až svedkyňa N. a na toto miesto bola aj vyslaná kontrola. Pojem liečebného režimu vymedzuje § 80 ods. 3 zákona č. 328/2003 Z. z. a jeho súčasťou je aj zdržiavanie sa v mieste, ktoré je uvedené v potvrdení o neschopnosti, čo žalobca nedodržel. Žalovaný zdôraznil, že žalobca mal poznať svoje povinnosti. Žalobcovi podľa žalovaného bola daná možnosť oboznámiť sa so všetkými podkladmi rozhodnutia. Rozhodnutia súdov, ktorými žalobca spochybňoval rozhodnutie služobného úradu, sa týkali skutkovo odlišnej situácie, v ktorej mal poberateľ nemocenského povolené vychádzky.

5. Žalobcovu správnu žalobu proti tomuto rozhodnutiu zamietol správny súd tu napadnutým rozsudkom č. k. 30 Sa 16/2019-102. Vyšiel zo zistenia, že miesto, kde sa žalobca zdržiaval, zistila svedkyňa N. pri telefonátoch, žalobca však mal túto zmenu oznámiť sám iniciatívne. Neuznal žalobcov argument, že potvrdenie o neschopnosti nesprávne vypísala sestra, pretože žalobca si ho mal skontrolovať. Slovo „detto“ znamenalo, že sa mal žalobca zdržiavať na rovnakej adrese ako adresa trvalého pobytu. Správny súd neprijal ani námietku, že sa policajti v rozpore s § 80 ods. 6 zákona č. 328/2002 Z. z. nepreukázali poverením, pretože to žalobca nijako nespochybnil vo svojom vyjadrení, ktoré na úradný záznam pri kontrole napísal. Keďže kontrolujúci policajti už vedeli, že sa žalobca nachádza na inej adrese než v mieste svojho trvalého pobytu, neporušili § 80 ods. 8 cit. zák. tým, že kontrolu nevykonali aj na tomto mieste. Správny súd zdôraznil, že žalobca už v čase lekárskeho vyšetrenia vedel, že sa bude zdržiavať inde než v mieste trvalého pobytu, takže nešlo o žiadnu nepredvídanú zmenu, ktorú by nebol mohol ihneď oznámiť. Žalobca mal vedieť, kde sa musí zdržiavať a aké následky má porušenie tejto povinnosti, takže ho o tom nadriadený nemusel osobitne poučovať. Za nepodstatné považoval správny súd to, že pri kontrole nebolo zistené, že by žalobca vykonával činnosti, ktoré by mohli zhoršiť jeho zdravotný stav. Liečebný režim totiž podľa § 2 ods. 11 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov zodpovedá určenej diagnóze a jeho súčasťou je aj povinnosť zdržiavať sa na určitom mieste. Žalobcovi totiž neboli povolené žiadne vychádzky. Konečne správny súd neuznal námietku porušenia procesných práv, pretože žalobca sa oboznámil s podkladmi rozhodnutia, a to vrátane stanoviska posudkového lekára, ktoré neobsahovalo žiadne zásadné skutočnosti.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

6. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobca domáha zmeny tohto rozsudku tak, že sa zruší napadnuté rozhodnutie a vec sa vráti žalovanému na ďalšie konanie, eventuálne jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Kasačná sťažnosť predstavuje z veľkej časti opakovanie námietok, ktoré žalobca vznášal počas celého konania: 1. kontrola dodržiavania liečebného režimu bola vykonaná v rozpore s § 80 ods. 6 a 8 zákona č. 328/2002 Z. z.; 2. žalovaný nevyvrátil vysvetlenie žalobcu, prečo inú adresu neoznámil nadriadenému skôr; 3. nebol spoľahlivo zistený skutkový stav, ako sa v potvrdení o práceneschopnosti vyplňovala adresa, kde sa žalobca bude zdržiavať; 4. kontrola vedela, že žalobca sa zdržiava na inej adrese než je uvedená na potvrdení; 5. adresa v W. nie je adresou pobytu žalobcu, nebol povinný ju hlásiť, len sa tam zdržiaval a zdravotnej sestre to uviedol; 6. v čase kontroly žalobca nevedel, že na potvrdení je vypísaná nesprávna adresa, objektívne sa o tom

dozvedel až v prebiehajúcom správnom konaní, ale zmenu adresy nahlásil telefonicky, kontrola o tom vedela a prišla tam za ním; 7. kolegyňa potvrdila, že jej v telefonáte adresu oznámil. Žalobca uzavrel, že neporušil ani liečebný režim, ani žiadnu služobnú povinnosť, a žiadne porušenie mu ani nebolo preukázané. Záverom namietol, že za rovnaké porušenie bol postihnutý aj disciplinárne, preto zníženie nemocenských dávok odporuje zásade ne bis in idem.

7. Žalovaný navrhol kasačnú sťažnosť zamietnuť, pretože súhlasil s napadnutým rozsudkom.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

8. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), na ktorý od 1. augusta 2021 prešiel výkon súdnictva z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (§ 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších predpisov), preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) bez ohľadu na uplatnené kasačné body (§ 453 ods. 2 v spojení s § 203 ods. 2 SSP).

9. Predmetom prerokúvanej veci je nepriznanie nemocenského žalobcovi v plnej výške podľa § 6 ods. 8 zákona č. 328/2002 Z. z. Podľa citovaného ustanovenia policajt, ktorý počas trvania dočasnej neschopnosti poruší liečebný režim určený ošetrovateľom, má odo dňa porušenia liečebného režimu nárok na nemocenské vo výške polovice sumy nemocenského podľa § 8 cit. zákona, teda polovice zo 70 % čistého denného služobného platu. Podľa § 113 ods. 2 písm. f) cit. zákona je poberateľ dávky sociálneho zabezpečenia povinný dodržiavať liečebný režim, určený ošetrovateľom a zdržiavať sa na adrese uvedenej v potvrdení o dočasnej neschopnosti. V prerokúvanej veci nebolo sporné, že žalobca bol od 30. mája 2018 uznaný za dočasne práceneschopného, rovnako nie je sporné, že sa od tohto dátumu nezdržiaval v mieste svojho trvalého pobytu, ale v W. Táto skutočnosť bola zistená 31. mája 2018, odkedy mu príslušný služobný úrad znížil nemocenské v zmysle cit. § 6 ods. 8 zákona č. 328/2002 Z. z.

10. Kasačný súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku správneho súdu, ktorý sa riadne a dostatočne vyrovnal so všetkými námietkami žalobcu. Ten v kasačnej sťažnosti v podstate len znova opakuje svoje vlastné stanoviská a názory, nereaguje však na argumenty, ktorými správny súd vysvetlil ich nesprávnosť. Správny súd predovšetkým trefne poukázal na to, že bolo predovšetkým úlohou žalobcu ako poberateľa nemocenského skontrolovať si správnosť potvrdenia o dočasnej neschopnosti. Pokiaľ tak nestíhal robiť popri vyšetrení, mohol to urobiť bezprostredne potom, čo mu bolo vydané. Citovaný § 6 ods. 8 zákona č. 328/2002 Z. z. neviaže zníženie nemocenského na zavinenie poberateľa. Preto nie je podstatné, či poberateľ vedel alebo nevedel, že sa miesto, kde sa zdržiava, nezhoduje s miestom uvedeným na potvrdení. Z rovnakého dôvodu je nepodstatná aj námietka, že žalovaný nedokázal nepravdivosť tvrdenia žalobcu o tom, ako bola adresa na potvrdení vypísaná. Podľa citovaného ustanovenia je totiž rozhodná samotná okolnosť, že sa poberateľ zdržiava na inom mieste než je uvedené v potvrdení, nie to, ako a prečo došlo k vyplneniu potvrdenia. Pritom je zrejmé, že žalobca nebol do miesta v W. prevezený v bezvedomí alebo v inom podobnom stave, pri ktorom by jeho prítomnosť na inom mieste bola daná okolnosťami, ktoré nemohol ovplyvniť. Žalobca od počiatku vedel, že sa nebude zdržiavať v mieste svojho trvalého pobytu, preto mal venovať osobitnú pozornosť tomu, aby na potvrdení bolo uvedené správne miesto. V tomto smere aj kasačný súd považuje význam slova „detto“ („to isté, rovnaké“) za dostatočne jasný, osobitne človeku s vysokoškolským vzdelaním, akým je aj žalobca.

11. Ďalej správny súd správne odkázal na závery orgánov verejnej správy, podľa ktorých žalobca odlišnú adresu neoznámil svojmu nadriadenému ihneď a z vlastnej iniciatívy, ako to predpokladá § 48 ods. 3 písm. w) zákona č. 73/1998 Z. z. To, že sa žalobca zdržiava na inej adrese, zistila až svedkyňa N., keď sa snažila zadovážiť podpis žalobcu na potvrdení o dočasnej neschopnosti. Názor žalobcu, že takýmto spôsobom vyhovel povinnosti podľa citovaného ustanovenia, je v priamom rozpore s účelom tohto ustanovenia, ktorým je zabránenie zneužívania dočasnej práceneschopnosti. Len ťažko si možno

predstaviť naplnenie tohto účelu, ak by sa za bezodkladné oznámenie malo považovať oznámenie až potom, keď sa o miesto pobytu začína zaujímať služobný úrad.

12. Žalobca namietal tiež, že sa mu príslušníci, ktorí vykonávali kontrolu podľa § 80 ods. 3 a 5 zákona č. 328/2002 Z. z., nepreukázali podľa odseku 6 cit. paragrafu. Správny súd však v tomto smere v zhode s obsahom spisu uzavrel, že túto námietku žalobca dovedy nevzniesol a ani netvrdil, že by policajti, ktorí kontrolu vykonali, neboli na jej výkon oprávnení. Účelom ustanovenia § 80 ods. 6 cit. zák. je ochrana poberateľa (praceneschopného policajta), ktorý môže odmietnuť zásah do svojho súkromia osobám, ktoré na to nie sú oprávnené. V prerokúvanej veci však žalobca poskytol kontrolujúcim policajtom vyjadrenie dobrovoľne, bez toho, aby akokoľvek namietal, že na kontrolu nie sú oprávnení. Preto im nemožno vytýkať, že sa mu nepreukázali oprávnením, ktoré podľa obsahu administratívneho spisu nepochybne mali.

13. Námietka nedodržania § 80 ods. 8 cit. zák. sú v súvislostiach prerokúvanej veci javí účelová. Kontrolujúci policajti vedeli, že žalobca sa nezdržiava na adrese udanej v potvrdení o dočasnej neschopnosti, pretože to zistila svedkyňa N. dopytmi na žalobcu. Je všeobecne známe, že v reálnom svete sa jedna fyzická osoba nemôže súčasne nachádzať na dvoch rôznych miestach; túto všeobecnú skutočnosť tak podľa § 34 ods. 6 Správneho poriadku a § 122 SSP netreba ani nijako dokazovať. Len čo teda kontrolujúci zistili, že žalobca sa fyzicky nachádza na inej adrese (o čom svedčí úradný záznam, ktorý o tom spísali), bolo tým vylúčené, aby sa súčasne nachádzal na adrese uvedenej v potvrdení, a preto bolo zbytočné, aby tam šli vykonať kontrolu. Okrem toho postup podľa § 80 ods. 3 až 9 zákona č. 328/2002 Z. z. nie je jediným spôsobom, ako možno zistiť, že poberateľ nedodríava liečebný režim alebo sa nezdržiava na určenom mieste. Keďže konanie o nemocenskom je konaním o dávke [porov. § 5 písm. b) cit. zák.], vzťahuje sa naň podľa § 84 ods. 1 cit. zák. Správny poriadok. Podľa § 34 ods. 1 Správneho poriadku možno na dokazovanie použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť skutkový stav. Aj porušenie povinnosti podľa § 113 ods. 2 písm. f) zákona č. 328/2002 Z. z. tak možno v konaní o dávke dokázať akýmkoľvek vhodným spôsobom. Dôkazom takého porušenia tak môže byť aj okolnosť, že poberateľ bol fyzicky navštívený a videný na inom mieste, než na ktorom sa podľa tohto ustanovenia mal zdržiavať.

14. Nie je dôvodné ani tvrdenie žalobcu, že sa správny súd odklonil od ustálenej judikatúry kasačného súdu. Ako bolo totiž vysvetlené v napadnutom rozsudku, judikatúra, na ktorú žalobca odkazoval (a na ktorú naďalej odkazuje v kasačnej sťažnosti), sa týkala skutkovo odlišných prípadov. Žalobca v kasačnej sťažnosti neponúkol ani jeden argument, prečo je tento záver správneho súdu nesprávny, teda prečo by tieto skutkové odlišnosti nemali byť podstatné a prečo by závery citovaných rozhodnutí mali byť bez ďalšieho prenositeľné na prerokúvanú vec. Kasačný súd sa vecne stotožňuje so záverom správneho súdu, že obe žalobcom citované rozhodnutia (10 Sžso 3/2015 a 3 Sžnč 5/2008) sa týkajú skutkového stavu, ktorý sa odlišuje od skutkového stavu v tu prerokúvanej veci.

15. Jedinou novou námietkou, ktorú žalobca uplatňuje v kasačnej sťažnosti, je námietka, že jeho súbežné potrestanie v disciplinárnom konaní a zníženie nemocenskej dávky predstavuje porušenie zásady ne bis in idem. Predovšetkým treba uviesť, že zo zákona č. 328/2002 Z. z. nevyplýva, že by sa ustanovenie § 6 ods. 8 (zníženie nemocenského na polovicu pri porušení povinnosti zdržiavať sa v čase praceneschopnosti na určenom mieste) nemalo vzťahovať na poberateľa, ktorý bol za takéto konanie disciplinárne potrestaný. Samotné zníženie nemocenského žalobcu napriek tomu, že z toho istého dôvodu bol disciplinárne potrestaný, tak nemožno považovať za rozporné so zákonom č. 328/2002 Z. z. Podľa čl. 50 ods. 7 Ústavy Slovenskej republiky nikoho nemožno trestne stíhať za čin, za ktorý bol už právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby. Ústava tak v citovanom ustanovení zaručuje len ochranu pred opakovaným stíhaním za ten istý trestný čin, pričom tento pojem treba s ohľadom na iné ustanovenia ústavy (napr. čl. 49), ako aj čas jej prijatia chápať v tom zmysle, v akom ho používal právny poriadok v čase schválenia ústavy, teda ako čin trestný podľa Trestného zákona (k týmto pravidlám interpretácie ústavných pojmov porov. nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 4/2018). Disciplinárne potrestanie podľa zákona č. 73/1998 Z. z., ani zníženie nemocenského podľa § 6 ods. 8 zákona č. 328/2002 Z. z. nie sú odsúdeniami za trestný čin ani oslobodeniami spod obžaloby, preto ich súbeh citované ustanovenie nevylyčuje.

16. Podľa čl. 154c ods. 1 ústavy má však pred zákonom prednosť aj medzinárodná zmluva o ľudských právach, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom (pred 1. júnom 2001), ak zabezpečuje väčší rozsah základných práv a slobôd. Takou medzinárodnou zmluvou je aj Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd vrátane jeho dodatkových protokolov. Podľa čl. 4 ods. 1 protokolu č. 7 nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní podliehajúcim právomoci toho istého štátu za trestný čin, za ktorý už bol oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom podľa zákona a trestného poriadku tohto štátu. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva pritom vykladá pojem „trestný čin“ širšie než len trestné činy v zmysle trestného práva. Za dvojité potrestanie za ten istý trestný čin však ani táto judikatúra nepovažuje súbeh disciplinárneho potrestania a odňatia (zníženia) nároku na sociálne (napr. dôchodkové) dávky z toho istého dôvodu (porov. v tomto zmysle rozhodnutie ESĽP z 18. októbra 2005, Banfield proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 6223/04). Preto nemožno akceptovať ani námietku žalobcu, že by napadnuté rozhodnutie porušovalo zásadu ne bis in idem.

IV.

Záver

17. Zo všetkých uvedených dôvodov tak kasačný súd dospel k záveru, že u žalobcu boli splnené predpoklady, aby sa mu podľa § 6 ods. 8 zákona č. 328/2002 Z. z. nemocenské priznalo len v polovičnej výške. Rozsudok správneho súdu, ktorým bola správna žaloba žalobcu zamietnutá, je tak správny a kasačná sťažnosť žalobcu nie dôvodná. Preto ju kasačný súd podľa § 461 SSP rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) zamietol.

18. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 167 a 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, keď žalobca vo veci úspech nemal a žalovaný ho síce mal, kasačný súd však nezistil dôvody, aby sa mu nárok na náhradu trov priznal.

19. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyselne).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.